

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální fotografie

Světlo

Mgr. Milana Soukupová

Gymnázium Česká Třebová

EXPOZIČNÍ REŽIMY

Téma sady didaktických materiálů	Digitální fotografie I.
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo didaktického materiálu	EU-OPVK-VT-III/2-SO-209
Druh didaktického materiálu	prezentace
Téma didaktického materiálu	Světlo
Autor	Mgr. Milana Soukupová
Vyučovací předmět	Seminář z informatiky
Cílová skupina (ročník)	žáci ve věku 17 – 19 let
Klíčová slova	Intenzita světla, charakter světla, směr světla, barva světla, vyvážení bílé
Anotace	Prezentace vysvětluje základy práce se světlem. Je doplněna množstvím ukázkových fotografií a otázkami v závěru prezentace.

Světlo

Dobré světlo je pozdrav fotografů, protože světlo je nejdůležitější při vytváření fotografie.

Může být ostré, rozptýlené, jemné, zářivé, teplé, studené, může dopadat zdola, shora nebo ze strany a všechny jeho aspekty se podílejí na konečné náladě fotografie.

Základní parametry světla se obvykle definují **jako intenzita, směr, barva a charakter.**

Nejlepší světlo je ráno nebo v pozdním odpoledni, kdy je slunce nízko nad horizontem.

Obr. č. 1: Slunce

Obr. č. 2: Sluneční paprsky

Intenzita

Intenzita světla určuje **množství světla** na scéně.

Tomuto množství světla musíme přizpůsobit expozici.

Intenzita je někdy označována jako **jas**.

Obr. č. 3: Odpolední slunce

Obr. č. 3: Po západu slunce

Charakter světla

Charakterem světla rozumíme jeho tvrdost či měkkost.

Za **tvrdé** (ostré, přímé) světlo považujeme to, které vytváří stíny a jeho působením se fotografie dramatizuje. Zdrojem tvrdého světla je přímé slunce nebo bodový světelný zdroj.

Měkké světlo je světlo rozptýlené, na fotografii má zjemňující účinky. Měkké rozptýlené světlo můžeme získat odrazem přes reflexní plochu, či rozptýlením difuzorem. Difuzorem slunečního světla mohou být i oblaka. Měkké světlo nevytváří stíny a dodává rovnoměrné vyvážené osvětlení.

Obr. č. 5: Tvrdé světlo

Obr. č. 6: Měkké odražené světlo

Směr světla

Přední světlo

- Nezpůsobuje téměř žádný stín, ale motiv pak působí ploše a postrádá hloubku
- Je spolehlivé, eliminuje problémy s kontrastem a snadno se nastavuje správná expozice
- Zjednodušuje tvary, barvy však působí čistě a jasně.

Obr. č. 7: Pustevny

Obr. č. 8: Pokusy z fyziky

Směr světla

Boční světlo

- Je nejdramatičtější
- Vytváří **plastický povrch** motivu, hluboké kontrasty a vzrušující napětí mezi světlem a stínem
- Zdůrazňuje tvary a strukturu objektů. Boční světlo je náročnější na stanovení správné expozice.

Obr. č. 9: Peklák

Obr. č. 10: Alej

Směr světla

Protisvětlo

- osvětluje zadní část fotografovaného objektu
- Protisvětlo umožňuje vytvoření velice působivých snímků, je však těžko kontrolovatelné
- Protisvětlo zvyšuje dojem prostorové hloubky a nabízí několik možností expozice
- Můžeme exponovat na silné zadní světlo a vytvořit siluetu
- Lze exponovat na objekt v protisvětle, což lze využít při fotografování portrétů, protože vzniká krásné měkké světlo.
- Protisvětlo může být jen dodatečným zdrojem světla a vytváří jen prosvětlené okraje

Obr. č. 11: Gaudeámus

Obr. č. 12: Silueta

Obr. č. 13: Ve starém kostele

Barva světla (barevná teplota)

Světlo, které osvětluje fotografované scény, pochází z různých světelných zdrojů.

Světelné zdroje:

- slunce za slunečného dne
- slunce za mrakem
- slunce večer (červánky)
- zářivka
- svíčka
- blesk
- Žárovka ...

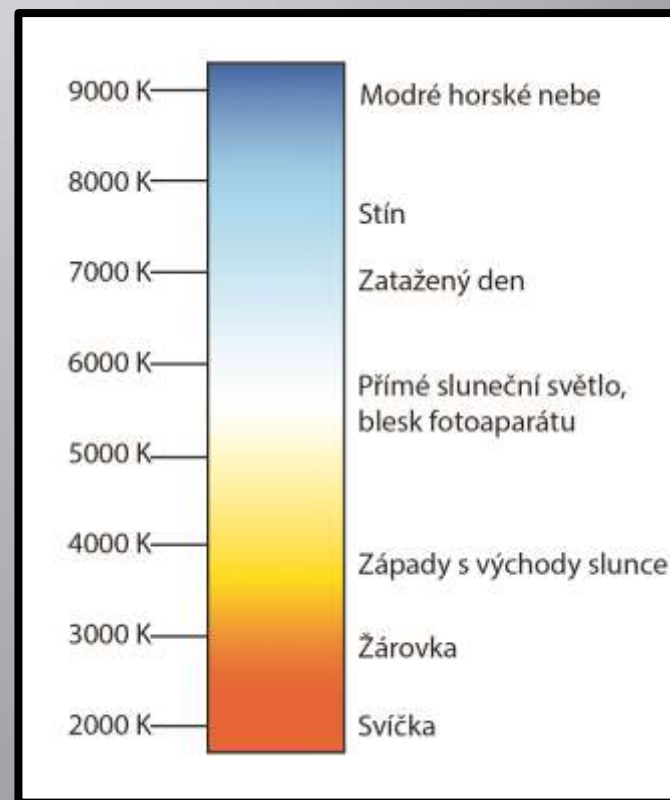
Barva světla

Barva světla se vyjadřuje teplotou a měří se v **kelvinech**.

Teplota barvy světla je teplota, na kterou je potřeba zahřát **absolutně černé těleso**, aby vyzařovalo danou barvu.

Absolutně černé těleso pohlcuje veškeré záření a vyzařuje záření vlnových délek odpovídajících teplotě.

Teplota na povrchu slunce je 5800 K.

Obr. č. 14: Barevná teplota

Zobrazení	Režim	Teplota barvy (přibližná hodnota v K: kelvinech)
	Auto	3 000 až 7 000
	Denní světlo	5 200
	Stín	7 000
	Zataženo, soumrak, západ slunce	6 000
	Wolframové světlo	3 200
	Bílé zářivkové světlo	4 000
	Použití blesku	Automaticky nastavená*
	Uživatelské nastavení (str. 121)	2 000 až 10 000
	Teplota barvy (str. 122)	2 500 až 10 000

Obr. č. 15: Vyvážení bílé

Barva světla (fyzici a výtvarníci)

Fyzikové a umělci mají opačný názor na to, která barva je studená a která teplá.

Světlo s teplotou 10 000 K má vysoký podíl modré (např. nebe na horách) a modrou výtvarníci považují za chladnou barvu.

Světlo o teplotě 2 000 K má červenožlutou barvu (např. svíčka) a červenou výtvarníci považují za teplou.

Barva světla

- Různé světelné podmínky vyžadují různá nastavení funkce vyvážení bílé (WB).
- Jestliže funkce vyvážení bílé nefunguje správně, pak fotografie mají nepřirozené barvy.
- Ve většině případů funguje spolehlivě automatické vyvážení bílé.

- Různé světelné podmínky vyžadují různá nastavení funkce vyvážení bílé (WB).
- Jestliže funkce vyvážení bílé nefunguje správně, pak fotografie mají nepřirozené barvy.
- Ve většině případů funguje spolehlivě automatické vyvážení bílé

Obr. č. 16: Vyvážení bílé

Obr. č. 17: Vyvážení bílé

Obr. č. 18: Chybné vyvážení bílé

Úkoly

- Jak získáte měkké světlo?
- Najděte na svém fotoaparátu funkci vyvážení bílé, jak je označována?
- Jaké možnosti vyvážení bílé má váš fotoaparát?
- Určete parametry světla, které osvětluje vaši učebnu.
- Proč se barva světla udává v Kelvinech?
- Ke které fyzikální veličině patří jednotka Kelvin (1 K)?
- Která jiná fyzikální veličina také určuje barvu světla?

Webové zdroje

PIHAN, Roman. Fotografie a fototechniky. *Fotoroman* [online]. Praha, 2002–2012, 19. 8. 2012 [cit. 2012-08-21]. Dostupné z: <http://fotoroman.cz>

PIHAN, Roman. Fotografie a fototechniky. Fotoroman. *Vše o světle*. [online]. Praha, 2002–2012, 19. 8. 2012 [cit. 2012-08-21]. Dostupné z: <http://www.fotoroman.cz/techniques3/svetlo01zaklad.htm>

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Slunce

Obr. č. 2: Sluneční paprsky

Obr. č. 3: Odpolední slunce

Obr. č. 4: Po západu

Obr. č. 5: Tvrdé světlo

Obr. č. 6: Měkké odražené světlo

Obr. č. 7: Pustevny

Obr. č. 8: Pokusy z fyziky

Obr. č. 9: Peklák

Obr. č. 10: Alej

Obr. č. 11: Gaudeámus

Obr. č. 12: Silueta

Obr. č. 13: Ve starém kostele

Obr. č. 14: Barevná teplota

Obr. č. 15: Vyvážení bílé

Obr. č. 16: Vyvážení bílé

Obr. č. 17: Vyvážení bílé

Obr. č. 18: Chybné vyvážení bílé

Použití díla

Dílo smí být šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.

Jakékoli další využití podléhá autorskému zákonu.

Kontakt: Milana.Soukupova@gmail.com